

Sex i Kina – från eunucker till artillerister

TEXT OCH FOTO: BERTIL LUNDAHL

I det gamla konfucianska filosofiska verket *Mencius* (*Meng Zi*) finns ett ofta citerat uttalande av filosofen Gao Zi: ”(Begäret efter) mat och sex, karakteriserar den mänskliga naturen.” En variant på detta tema ur *Riternas bok* finns i titeln på den kände regissören Ang Lees film från 1994 ”Mat, dryck, man, kvinna”.

När det gäller mat och sex är det ingen tvekan om att det är maten som det talats och talas mest om i den kinesiska kulturen. En professor jag träffade i början på 90-talet sa till mig: ”ni västerlänningar är frigjorda när det gäller sex, vi kineser när det gäller mat.” Men det håller på att hända något i Kina när det gäller sex. Ämnet har börjat studeras och diskuteras i akademiska kretsar och medierna tar också upp det på ett helt annat sätt än tidigare.

Det har också öppnats ett sexmuseum, som sexologen Liu Dalin ligger bakom. Hans samlingar av sexrelaterade föremål visades först för en begränsad publik från 1995 i ett litet privat museum i en villa. 1999 fick han myndigheternas tillstånd att öppna ett offentligt museum i Shanghai. Men han hade svårt att få tillstånd att göra reklam för sitt museum och efter att ha försökt på två olika ställen i staden tvingades han flytta åtta mil västerut till den lilla staden Tongli. Där fick han uppbackning av stadens myndigheter som ser museet som en extra attraktion.

Liu var ledare för den stora undersökning av drygt 20 000 kinesers sexliv som publicerades 1992 under titeln *Kinas nutida sexkultur*. Han har också skrivit böcker om sexkulturen i det gamla Kina. En av dem, som har den engelska titeln *Illustrated Hard Book of Chinese Sex History* (texten är på kinesiska), är rikt illustrerad med kulturföremål kopplade till sexualiteten som man normalt inte ser på vanliga museer.

Sex i historien

Går man tillbaka i historien så fanns det en större öppenhet när det gällde sex en gång i tiden. Det skrevs handböcker i ämnet t.ex. *Den enkla flickans klassiker*, som Anders Lennartsson ger ett smakprov ur efter denna artikel. Teorier om sex anknöt till den daoistiska religionen och

föreställningen om de två principerna yin och yang. Till sammans med begreppet qi, livsenergin, var de grundläggande begrepp när man diskuterade sex. För daoisterna var strävan efter långt liv eller odödlighet ett centralt tema och sex utövat på rätt sätt kunde vara medel för att uppnå detta.

Ett dominerande synsätt var att mannen kunde nå hälsa och långt liv genom att avstå från utlösning så att sperman, hans yangessens, i stället steg upp längs ryggen till hjärnan som stärktes av detta. Genom samlag med många

Den här lampan med en fågel som håller en fisk i munnen är enligt Liu Dalin en symbol för samlaget. Fågeln representerar mannen och fisken kvinnan. Motiv med två fiskar som ett par symboliserar det kvinnliga könsorganet.

Den nya flygplatsterminal i Peking som invigdes 1980 utsmyckades med ett antal väggmålningar. Denna målning av nakna kvinnor blev dock för kontroversiell och doldes ganska snart. Motivet är daifolkets "stänka-vatten-festival". Det är ingen tillfällighet att motivet är kvinnor från ett minoritetsfolk och inte från majoriteten bankineserna.

olika kvinnor skulle han dessutom tillgodogöra sig deras yinnessens, vilket gav honom mer energi. När han stärkt sig tillräckligt skulle han släppa sin säd i sin förstahustru på en dag då hon sannolikt var fertil och på så sätt få en kraftfull avkomma.

Men det ska sägas att all fokus inte låg på mannen även om han står i centrum för resonemangen. Det lades också vikt vid att kvinnorna skulle tillfredställas av mannen.

Det var främst efter neokonfucianismens genombrott under Södra Song (1127–1279) som sexualiteten hamnade i garderoben. Sex betraktades av goda konfucia-

ner som något man hade för att få avkomma som kunde fortsätta familjelinjen och offra till de döda. Men det var också något som kunde vara demoraliserande om det släpptes löst. Därför strävade man efter att män och kvinnor skulle hållas åtskilda och med undantag för avlandet undvika fysisk kontakt med varandra. Inte ens de båda könen kläder fick hänga tillsammans. Kärleksdikter, som de i den konfucianska klassikern *Odena*, kom att tolkas som politiska allegorier för att de skulle bli mer anständiga. Trots all denna offentliga anständighet, som levtt kvar fram till våra dagar, har förstas verkligheten skilt sig från idealet.

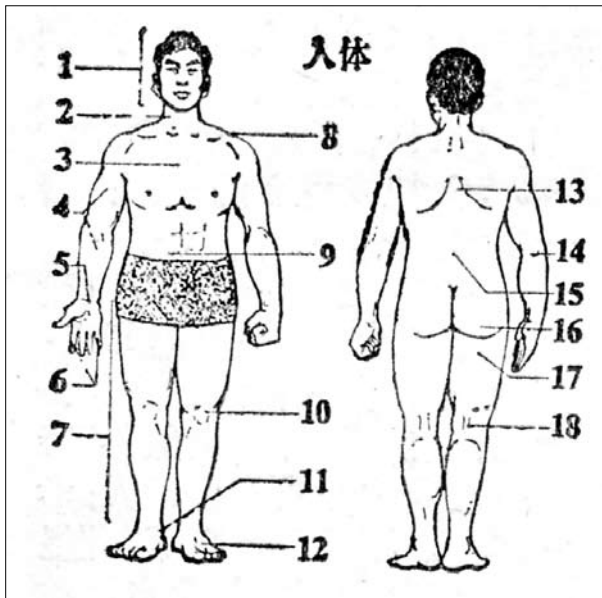

Bild av den manliga kroppen ur Nya Kinas lexikon 1979. Som synes är han påklädd på framsidan, ett utslag av den pryda traditionen i Kina.

På denna skylt i en sexbutik i Peking från 2004 gör man reklam för piller som ska stärka mannens yang. Vad som ska "Öka i grovlek, öka i storlek och dra ut på tiden" kan man ana. Lite positivt tänkande "tänka hård, så (blir den) hård" finns också med.

Kejsaren och hans många kvinnor

Det ovannämnda synsättet att mannen behövde ha sex med många kvinnor gav också legitimitet åt dem som omgav sig med det. Män med makt och rikedom kunde skaffa sig flera kvinnor genom att ha konkubiner och genom att uppsöka kurtisaner, eller vanliga prostituerade. Mest kvinnor hade förstas kejsaren som kunde ha tillgång till tusentals i de inre delarna av palatset.

Men en del kejsare hade också manliga älskare, vilket framgår av historiska verk. Hankejsaren Wen gav sin älskare Deng Tong rätten att bryta koppar och tillverka mynt, medan en annan Hankejsare, Ai, gått till historien därför att han skar av sin arm som låg under älskarens huvud när han steg upp ur deras gemensamma säng. Detta för att inte störa dennes sömn. Begreppet "avskuren arm" är därför en referens till homosexualitet och användes bl.a. som titel för en brittisk-kinesisk gayfilm från 2006, "Cut sleeve boys".

Men de män man framför allt förknippade med kejsarna var eunuckerna, som var kastrerade och därför inte kunde så sin säd bland kejsarens många kvinnor. Eunuckernas andel av den kinesiska befolkningen var liten, men systemet med eunucker var en av de mörkaste sidorna av den kinesiska historien om sex vid sidan om den kvinnliga fotsnörningen. Snörningen av fötter uppstod enligt vad som vanligen sägs under 900-talet vid hovet men den kom inom några århundraden att sprida sig bland större delen av den kvinnliga befolkningen. Snörningen av foten som började omkring femårsåldern var oerhört plågsam och ledde till att foten blev förkrympt. Enligt många kinesiska män var detta inte bara vackert utan också erotiskt upphetsande. Idag är kvinnor med snörda fötter en ovanlig syn men under min studenttid i Kina för ca 25 år sedan såg man det då och då.

Prostitutionen

För den som kunde och ville köpa sex i det gamla Kina fanns det förstas möjlighet att uppsöka prostituerade, främst kvinnor, men även män. Det fanns många olika typer av prostituerade från de förnämsta till de som befann sig på samhällets botten. I de rika städerna fanns det berömda glädjekvarter som t.ex. Qinhuai i Nanjing. Även efter kejsardömets fall 1911–12 florerade prostitutionen, inte minst i städer som Shanghai. Under Nationalistpartiets styre var nöjespalatset Stora världen och kvarteren däromkring centrum för könshandeln. Det fanns 800

Under denna buddhafigur döljer sig en överraskning.

Den här typen av sexfigurer kan man ibland hitta på marknader.

bordeller som betalade skatt till Nationalistpartiet i utbyte mot licens. De prostituerade indelades i fyra klasser och deras namn fanns på de röda lyktor som hängde utanför bordellerna. De som inte hörde till en bordell utan gick på gatan hade lägst status och kallades för ”fasaner” (vildhöns).

Efter att kommunisterna tagit makten 1949 omskolades efterhand de prostituerade och sexhandeln försvann i stort sett. Men under svältåren 1959–61 efter Stora språnget började den förekomma igen och den kom också att existera under kulturrevolutionen vilket bekräftas av att problemet uppmärksammas i Kommunistpartiets dokument. Men de flesta på den här tiden sålde sex som ett extraknäck.

När jag själv kom till Peking 1979 talades det om ett ställe vid Fredshotellet där prostitution förekom. Men på den tiden sågs det som en sällsynt företeelse.

Den nya ”köttmarknaden”

Men sedan reformpolitiken med sin ”socialistiska marknadsekonomi” slagit igenom har även ”köttmarknaden” utvecklats starkt i själva Kina. Prostitutionen finns nu på många platser och den har blivit en heltidssyssla för många. Den finns förstås främst i storstäderna men även på landsbygden t.ex. i form av ställen där lastbilschaufförer kan köpa tjänster längs vägen.

Bor man på hotell kan man få telefonsamtal till rummen från kvinnor som med vän röst erbjuder massage. Massage

kan förstås också vara just massage, men det kan också handla om sexuella tjänster. När jag sist bodde på Peace Palace Hotel i Shanghai hann man inte ut om dörren förrän någon hallick erbjöd en ”Chinese girl”.

Turistgrupper från andra länder som Taiwan eller Japan åker till Kina för att köpa sex. Kinesiska guider talar om artilleristgrupper (paobingtuan) som kommer för att få sig ett skjut. Mest uppmärksamhet under senare år väckte den japanska grupp på närmare 400 personer som tog in på ett lyxhotell i Zhuhai och hyrde in runt 500 kinesiska prostituerade 16–18 september 2003. Anledningen till vreden var främst att den 18 september var den dag Japan inledde sin ockupation av Manchuriet 1931 och att många kineser tolkade händelsen som en medveten förödmjukelse från japanernas sida.

Men prostitutionen tar inte bara formen av att män köper kvinnor eller att män köper andra män. Idag finns det rika kvinnor i Kina som betalar män för sextjänster och det finns också turistande kvinnor från andra länder som uppsöker ställen där män säljer sina tjänster till dem.

Mot en större öppenhet om sex

I slutet av 70-talet när reformpolitiken just inletts och landet fortfarande var starkt präglad av Maotidens politik och värderingar var sex något man talade väldigt tyst om. Okunskapen om sex var stor och det hände ibland att kinesiska män vände sig till mig med frågor, därför att de tyckte det var för genant att tala med kompisar om det.

Med undantag för enstaka par som stod och höll om varandra i mörkret någonstans såg man aldrig personer av motsatt kön hålla om varandra offentligt. Däremot var det inte ovanligt att människor av samma kön gjorde det eller höll varandra i handen. Till och med manliga soldater kunde man se gå och hålla varandra i handen.

Studenterna på universitetsnivå skulle helst ägna sig åt att studera och undvika kärleksförhållanden som riskerade att avleda dem från studierna.

Stämningen i samhället var närmast asexuell.

Sedan dess har det skett en del genom påverkan från västerlandet, men okunskapen om sex är fortfarande relativt stor. Den tidigare totalt osexiga klädstilen har ändrats och ungdomar har sex med varandra före äktenskapet i en annan utsträckning än förr. Men okunskapen parad med

Motivet på ovansidan visar pojkar som låter syrsor strida mot varandra, under locket döljer sig ett erotiskt motiv. Uttrycket "strid" har sedan gammalt använts som en omskrivning för samlaget.

myndigheternas ovilja att främja tillgängligheten av preventivmedel har lett till oönskade graviditeter och till att könsjukdomar har kunnat spridas.

Det är först under de allra senaste åren då faran med hiv/aids blivit alltmer uppenbar som t.ex. kondomapparater kommit upp. På nätet har man kunnat se bilder från kondomblåsningstävlingar. Den förmodligen mest överraskande och för en del chockerande kampanjen när det gäller preventivmedel gjordes 2003 då Kinas största kondomtillverkare Gobon lät trä en jättekondom över

den runda falliska ca 70 m höga byggnaden som rymmer Xiangjiang Hotel i Guilin. Det skedde på "Världsbefolkningsdagen" den 11 juli och en text med uppmaningen "Kontrollera befolkningsökningen, lägg vikt vid sexuell hälsa, förebygg aids" stod skriven på den.

Även om sex inte är så synligt på ytan i det kinesiska samhället så existerar det förstås under ytan. Det är med det som med figuren ovan – man får lyfta på locket för att se vad som finns under.

Statyer med motivet "bänförd" Buddha (Huanxi Fo) förekommer i lamaismen och har tolkats på olika sätt. I lamatemplet Yonghe gong i Peking har man av anständighetskäl täckt över den kvinnliga figuren.